

"אם משק אנרגיה לא יידע לשלב בין סוגים של דלקים, לא נוכל בעתיד לספק חשמל"

משתתפי הפאנל. היעד של ישראל הוא לעבור עד לשנת 2030 ל-17% אנרגיה ממקורות חלופיים (צילומים: תמר מצפי)

ועידת האקלים בפריז מסמלת את הרצון של מדינות רבות להתמודד עם שינויי האקלים • מהם סיכויי ההצלחה ואיפה עומדת ישראל בנושא זה? / יובל אזולאי

לאגוס. "תפקיד לצרפת"

ת הכינוס של ראשי המדינות במסגרת ועידת האקלים COP21

המתיימרת בימים אלה בפריז רואה ראש בית הספר ללימודי הסביבה באוניברסיטת תל אביב, פרופ' דני רבינוביץ', ככינוס בהול במיוחד של דיירי בית מגורים שנקלע לצרה. העירייה הפרה את שגרת יומם של הדיירים, שיגרה אליהם דרישה להפחית במחצית את כמות האשפה היומית שהם מייצרים, והדיירים מנסים כעת לטכס עצה: "טיוטת ההצעה להפחתת פליטת גזי החממה שהונחה על השולחן בוועידת פריז דומה לדרישה להוריד את כמות הפסולת של בניין מגורים מ-200 קילו ל-100 קילו. לפני הדיירים המתכנסים לאסיפה הבהולה עומדות שתי אופציות: הראשונה, שההתכנסות האתה וההחלטה שתתקבל בה תהיה מחייבת - וכל הצדדים ידאגו לביצועה; והשנייה, שכולם יצהירו שהם ישתדלו לעמוד ביעד החדש. זה מה שקורה בפריז: כל דיירי כדור הארץ באים אליה כדי לספר שהם ישתדלו, כל מדינה תספר בכמה היא מוכנה להוריד בהיקף הפליטות של גזי החממה".

ובעיקר לבעיית ההתחממות של כדור הארץ. הרשויות הצרפתיות החליטו שיוכלו למלא תפקיד ביישום של מהלכים לצמצום פליטת גזי החממה - תוך מעבר לייצור של 32% מכלל האנרגיה ממקורות חלופיים עד שנת 2030 ולצמצום ביותר מ-50% את חלקה של האנרגיה הגרעינית עד שנת 2025. הפיכת הכלכלה הצרפתית לירוקה יותר היא גם תנאי לצמיחה שלנו - ואנו מעריכים שמהלך כזה יאפשר פתיחה של כ-100 אלף מקומות עבודה חדשים", אמרה.

לאגוס הודתה ביושר שאין כל ערובה להצלחת ועידת האקלים: "יש סיכויים טובים שנצליח - אבל יש סיכויים שניכשל. הדבר לא אומר שאנחנו לא חייבים להתעמת עם המצב ולהתמודד איתו. המדינות המפותחות יהיו חייבות להצהיר כיצד יגיטו הון למימון של מיזמים להפחתת הפליטות במדינות המתפתחות ויש להקים מנגנון שיבחן מדי 5 שנים את המעורבות של כל מדינה ומדינה בתוכנית להפחתת הפליטות ולהקים מנגנון אימות, שמטרתו לוודא שכל צד מממש את התחייבותו במסגרת ההסכם".

נחמת העניים שעולה מדבריו של הפרופ' רבינוביץ' היא שריירי הבית לפחות התכנסו. הרי יכול היה להיות גרוע יותר: השלט המבשר על אספת הדיירים יורבך בכניסה ללובי הבניין, אך בשעה הנקובה הדיירים יעסקו בשלהם: זה יומין פיצה, השני יצא לריצת ערב, השלישי ימשיך לטפח כרס מפוארת מול תכנית ריאליטי וללקק גלידה: "הדיירים לפחות באו והם רוצים לעשות משהו. זאת, למרות שברור לכולנו שהמודל הנבחר להתמודדות עם בעיית פליטת גזי החממה הוא לא המודל הכי אפקטיבי ושהסיכוי שלו להיות בר ביצוע ובר אכיפה - מוטל בספק".

אין ערובה להצלחה

פרופ' רבינוביץ' היה בין משתתפי הפאנל שכותרתו "תחזית למדיניות אקלים בינלאומית" שהנחה אמש (ב') פרשן "גלובס", משה ליכטמן בוועידת ישראל לעסקים. את המבוא לדיון אודות המהלכים שבכוחם להוביל להפחתת פליטת גזי החממה, סיפקה דוברת שגרירות צרפת בישראל, סופי לאגוס: "דעת הקהל בצרפת מודעת מאד לסוגיות הגלובליות

פאנלים סולאריים להפקת חשמל כבר נמוכים באופן משמעותי מאלה שלפני עשור. זאת העת להכריע אילו מנגנונים מתאימים ליעד הזה ולהביא את ההכרעה הזאת לידי ביטוי בשטח".

יור' ומנכ"ל SolarEdge, גיא סלע, העוסקת בפיתוח של מערכות בתחום הפאנלים הסולריים, אמר: "לישראל יש פוטנציאל גדול בכל הקשור לאנרגיה סולארית והתפתחו כאן מעט חברות שפעילות בתחום. אחד החסרונות הוא היעדר שוק מקומי. ישראל היא שוק קטן מאד. הבעיה המרכזית בישראל היא שלא ניתן להסדיר כאן מציאות שתאפשר לחברות בתחום לצמוח. מאד מסוכך כאן, כשתנאי הסביבה לא יציבים ולא ודאיים", אמר והתייחס בעיקר לעול של הביורוקרטיה והרגולציה החונקת. "ניתן להחיל כאן שינוי רגולטורי ולפיו ניתן יהיה להרחיב את פריסת הפאנלים הסולאריים על גגות: עם 30% מהגגות בארץ ניתן לספק כ-10% מהביקוש לחשמל".

ד"ר רבינוביץ' העיר ואמר, כי "כשמזכירים יותר מדי את המילה רגולציה - עלול להיווצר הרושם שבתחום המדיניות הכל בסדר ודברים נתקעים אצל פקיד כזה או אחר. מוטב להחליף את הטרוניה מרגולציה להיעדר מנהיגות ומדיניות. במשך תקופה ארוכה אנחנו רואים שכל סוגיית האנרגיה החלופית לא מתרוממת וזאת בעוד שהחלטות רגולטוריות יכולות לשנות את התמונה".

עולם יותר ירוק. בקיץ האחרון, שעת השיא בצריכת חשמל היתה 20:00, ובשעה כזאת אין שמש: אם לא יהיה כאן משק אנרגיה שיועד לשלב סוגים שונים של דלקים - לא נוכל בעתיד לספק חשמל. אנחנו חייבים להבטיח לעצמנו גיבויים מסוגים שונים. כיום, בשעות השיא אנחנו בניצול של מקסימום גז טבעי שניתן לשאוב ממאגר תמר שהוא כרגע המאגר היחיד שיש לנו. שאר החשמל מגיע משריפת פחם. המטרה שלנו היא לבנות משק מאוזן יותר מבחינת מקורות האנרגיה שלו", אמר. שעות אחרי הדיון בתל אביב על שינויי האקלים - יצא מרידור לוועידת האקלים בפריז: "הצלחה של הוועידה תהיה הצלחה של העולם וישראל רוצה מאוד לראות הצלחה בשיחות האלה. הלוואי ונצליח - אבל כידוע, זה תלוי רק בעוד כ-150 מדינות".

בהתייחס ליעד שהציבה ישראל עד 2030, אמר מנכ"ל אקו טריידרס, עומר תמיר, כי "כדי לעמוד ביעד של 17% עד 2030, צריך לפעול כך שתחנות הכח החרישות שייבנו - לא יהיו עוד תחנות רגילות, שפועלות על בסיס של שריפת חומרים מזהמים. יש לשאוף לכך שכל ביקוש נוסף במדינה לחשמל החל מהיום ועד 2030, ייענה באמצעות אנרגיה מתחדשת. וזה לא דבר של מה בכך, אך זה אפשרי. החברה שלנו המליצה בעבר לממשלה גם על יעד גבוה יותר ל-2030 - 23%. הטכנולוגיות משתכללות ומשתפרות כל הזמן. המחיר של

פאנל

תחזית למדיניות אקלים בינלאומית לקראת הסכם עולמי חדש בוועידת האקלים, פריז 2015

ד"ר מוריץ קרמר, מנהל יחידת דירוג אשראי גלובאלי, Standard & Poor's

סופי לאגוס, דוברת שגרירות צרפת בישראל

שאול מרידור, מנכ"ל משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים

פרופ' דני רבינוביץ', ראש בית הספר ללימודי סביבה, אוני' ת"א

גיא סלע, יור' ומנכ"ל SolarEdge Technologies

עומר תמיר, מנכ"ל אקו טריידרס

מנחה: משה ליכטמן, פרשן "גלובס"

המשק הישראלי: "יש הרבה מאוד דיבורים בעולם על גיוון סל הדלקים, ואנו רוצים לראות

לכנגד לשלם, אין היכולת להעמיד את התשתיות המתאימות שיכולה להעמיד הולנד. ד"ר קרמר הדגיש ששנת 2050 לא כל כך רחוקה: "מדינות באסיה ובאפריקה הן הפגיעות ביותר. באותן מדינות נראה את הירידה בתמ"ג לנפש, ובעקבות שינויי האקלים דירוגי האשראי שלהן ירדו ובכל אחת מהן יהיה למצב זה מידת השפעה שונה".

יעדים שאפתניים

ומה כאן, בישראל? לדברי מנכ"ל משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים, שאול מרידור, "ממשלת ישראל הציבה לעצמה יעד שאפתני ולפיו עד שנת 2030 17% מהאנרגיה תופק ממקורות חלופיים ובזכות התייעלות אנרגטית. אלה יעדים שאפתניים וכדי להשיג אותם עלינו להפשיט שרולמים, להסיר חסמים ולנקוט במהלכים שיבטיחו פיתוח מאסיבי ומהיר של אנרגיה מתחדשת".

מנחה המושב, ליכטמן, הזכיר למנכ"ל מרידור שאנחנו בישראל, שיש כאן תרבות לקויה של קבלת החלטות בומבסטיות עם נכונות לוקה בתחום הביצועים: "אני אופטימי", הצהיר מרידור: "אלה לא יעדים בעלמה, הם חלק מתוכנית העבודה של המשרד שלנו. אמנם היעדים האלה שאפתניים, אבל אני מציע שתבחנו אותנו בהמשך".

בהמשך דיבר מרידור על הצורך בגיוון סוגי הדלקים שיגיעו בשנים הבאות את